

MAGÁNVAGYONOK SORSA

Kimenekítésre készen

Érzékenyen reagáltak a tehetősebb banki ügyfelek az elmúlt időszak gazdaságpolitikai lépéseire. Nagy pénzmozgás egyelőre nem volt, de a kliensek egy része megtette a vagyon külföldi elhelyezéséhez szükséges előkészületeket.

Első ránézésre nincs abban semmi rendkívüli, ha a nyugati határszélen középiskolai némettanárok segítségét kéri honfitársaink ahhoz, hogy gond nélkül nyissanak bankszámlát Ausztriában. Sőt, egyes burgenlandi hitelintézetek állítólag magyar nyelvű plakátokkal is csalogatják a klienseket, és mindenhol könnyen kerítenek egy magyarul beszélő ügyintézőt, ha éppen arra volna szükség. Korábban is bőven volt ilyesmire példa: a határon túli bankolás bizonyos esetekben mindig is vonzó alternatívának számított. És nem csupán annak, aki Ausztriában dolgozik, fizetését euróban veszi fel, s netán még a gyermekeit is ott járattja iskolába. Az elmúlt években azoknak is kézenfekvő megoldást kínált egy osztrák kontó, akiknek idehaza meggyűlt a bajuk a hitelintézetekkel. A banki feketelisták megkerülését ígérték és a rugalmasabb, diszkrétebb ügyintézés reményét táplálták az osztrák bankok, miközben volt idő, hogy mindent ráadásul a hazainál kedvezőbb hitelkamatok mellett tették.

NYUGTALANSÁG. Most azonban nem erről van szó, nem olcsó hitelért kacsingat nyugatra a magyarországi banki ügyfelek egy része. Sokkal inkább azért, mert betéteit, megtakarításait hosszabb távon is biz-

tonságban szeretné tudni. Akár annak árán is, hogy ezért cserébe pillanatnyilag az itthoninál jóval alacsonyabb betéti kamatokat írnak jóvá a számláján, a privátbanki vagyonkezelésért pedig nagyobb költségekkel terhelik meg. Azt persze nehéz felbecsülni, pontosan hányan lehetnek azok, akik az utóbbi időben külföldre menekítették a pénzüket, vagy legalábbis megtették az ehhez szükséges előkészületeket. A Figyelő mindenestre feltérképezte a kilenc legnagyobb hazai la-

kossági bank tapasztalatait, köztük azokat, amelyek a legnépesebb privátbanki ügyfélkörrel is rendelkeznek.

E pénzügyi kör beszámolóit részben fedik, részben pedig cáfolják a városi legendákat, egy dologban azonban – a vagyonosabb megtakarítók hangulatának változását illetően – meglehetősen egységesen írják le a helyzetet. A fejenként több tízmillió forintos számlaállománnyal rendelkező ügyfélkör szinte minden hitelintézetnél érzéke-

nyen reagált az elmúlt időszak jogalkotási folyamataira és annak kommunikációjára. Ahol az egyes intézkedéseket nevesítették, ott elsősorban a magánnyugdíjpénztárakkal kapcsolatos változásokat és az új alkotmány tulajdonra vonatkozó passzusait említették a banki válaszok. Jelezve, hogy nem önmagában a nyugdíjpénztárakban lévő összeg nagysága, hanem a magánszámlákon felhalmozódó vagyonnal kapcsolatos hivatalos attitűd változása indítja be a „védekező reflexeket”.

Mint az egyik nagy piaci szereplőnél – a téma kényességére való tekintettel névtelenséget kérve – beszámoltak róla, alapvetően két tendencia rajzolható fel. Az igazán vagyonosak egy részének már régebb óta van külföldi kapcsolata, ezt számlavezetésre és vagyonek kezelésre egyaránt igénybe veszi. Az ő esetükben inkább csak az itthon, illetve külföldön tartott vagyon arányának a módosítására lehet számítani. A kisebb, de még így is tekintélyesnek ítélt magánvagyonok tulajdonosai a jogalkotás tendenciái nyomán mostanában kezdik nyugtalanítónak érezni a magántulajdon biztonságát és sérthetetlenségét. Ők, kifejezetten a bizalom megrendülése okán, és nem pedig spekulatív megfontolásoktól vezérelve érdeklődnek a biztonságosabbnak vélemezett külföldi lehetőségek iránt. Míg az előbbi körben jellemzően a nagy európai pénzügyi központok – Luxemburg, Svájc és kisebb mértékben Monaco – a célterületek, az utóbbi ügyfélkör kifejezetten az eurózána magyar határhoz közeli térségében gondolkodik.

Számottevő vagyontranszferrel, a belföldi bankszámlák megszüntetésével ugyanakkor ez ideig egyik bank sem szembesült, és erre pillanatnyilag sehol nem is számítanak. Legfeljebb arra, hogy a most országszerte tapasztalható érdeklődések nyomán a magánvagyonok egy bizonyos hányada az országhatáron kívülre kerülhet, ez pedig némiképp átírhatja a hazai privátbanki üzletágat. Előfordulhat ugyanis, hogy az itthon maradó vagyontömeg nem éri el a privátbanki belépési limiteket, miként az is, hogy a most több szolgáltatónál is prémium státusú ügyfelek egy helyre, de legalábbis a jelenleginél kevesebb intézményben kon-

KARAGICH ISTVÁN

A kormányzati intézkedések hatására átalakulhat a privátbanki piac.

centrálják belföldön őrzött megtakarításait. Karagich István, a Blochamps Capital Pénzügyi Tanácsadó ügyvezető igazgatója azt prognosztizálja, hogy a most többlépcsős hazai privátbanki szisztéma – a gazdasági válság, de még inkább a hazai kormányzati intézkedések hatására – átalakul, és az itteni ügyfelek egy részét a jövőben külföldről szolgálják majd ki.

KIVÁRÁS. Az ideai számokban ezek az aggodalmak szerencsére még nem tükröződnek. A privátbanki ügyfelek száma és vagyonuk nagysága jellemzően nem apadt a januártól december elsejéig eltelt 11 hónapban, illetve ahol csökkenés volt, ott ennek hátterében a privátbanki belépési limitek emelkedése állt (lásd a táblázatot). A legna-

gyobb állománnyal rendelkező OTP Banknál még az utóbbi időben is gyarapodott a privátbanki ügyfelek vagyona. Mint Takács András ügyvezető igazgató lapunk kérdésére kifejtette: a privátbanki vagyon a vegyes piaci folyamatok dacára – nagyobb részben a frissen elhelyezett pénzeknek köszönhetően – mintegy 10 százalékkal bővült náluk november végéig, és a tendencia ezt követően is kitartott. Az OTP legvagyonosabb ügyfelei körében például csak novemberben – a pénzfelvételeket is figyelembe véve – nettó 5 milliárd forintot tett ki a növekmény, és sem a devizakiutalások, sem a vagyonukat csökkentők száma nem emelkedett a korábbi hónapokhoz képest.

A bizonytalanság ettől még az OTP esetében is érződik: a privátbanki szolgáltatást nyújtó munkatársaknak feltett kérdéseik alapján nyilvánvaló, hogy egyeseket a korábbiánál jobban foglalkoztat az erőteljesebb deviza- és földrajzi diverzifikáció lehetősége. Az MKB Banknál – kimondottan a hirtelen és visszamenőleges hatályú kormányzati döntésekre hivatkozva – néhányan oly módon biztosították be magukat, hogy nem feltétlenül utalnak most, hanem majd csak akkor, „ha baj lesz”. Ezen ügyfelek „stand-by” üzemmódban figyelik az eseményeket: él a külföldi számla, s a számlaszámokról informálják az itthoni személyi bankárt, hogy ha kell, gyorsan cselekedhessenek.

A diverzifikáció persze kifejezetten egészséges – szögezték le megkeresésünkre több banknál is –, vagyis

Hazai privátbanki mutatók, 2010.

BANK NEVE	ÜGYFÉLSZÁM (fő)		VAGYON (milliárd forint)		BELÉPÉSI LIMIT (millió forint)	
	I. I.	XII. I.	I. I.	XII. I.	I. I.	XII. I.
OTP	15 905	16 600	547	602	20	70
Citi	n. a.	4 800	n. a.	140	15	15
Raiffeisen	5 400	4 700	255	256	50**	50
Budapest	2 500	2 550	108	122	25	25
CIB	2 180	2 640	181	195	40	40
MKB	1 312	1 481*	180	195*	50	50
Erste	1 100	1 400	100	125	50	50
K&H	850	920	87	102	50	75
UniCredit	2900	660 fölött*	180	86*	30	100

*Szeptember végi adat; **A limitet 2009-ben emelte meg a bank, de az ezt el nem érő ügyfelek átsorolása az idén is tartott

Forrás: bankok

teljesen normális, ha valaki országhoz tartozó szempontok szerint megtakarításai egy részét külföldre telepíti. Ehhez persze nem árt figyelembe vennie, hogy a klasszikus privátbanki portfóliókezelés nemzetközi díjai jellemzően magasabbak az itthoniaknál. Miként az is szempont lehet, hogy egy Magyarországon vagyonos ügyfél, aki idehaza nyugati szemmel is kiemelt szolgáltatásban részesül, egy svájci vagy osztrák bankban relatíve kicsinek vagy átlagosnak számít, és ennek megfelelő törődésben is részesül.

A banki beszámlálók szerint ezekkel a körülményekkel a legtehetősebbek nagyon is tisztában vannak. Aki tehát ennek ellené-

SZÁMLANYITÁS AUSZTRIÁBAN

Gyakorlatilag ugyanolyan egyszerűen lehet bankszámlát nyitni Ausztriában, mint Magyarországon. A művelet általában ingyenes, a számlavezetésért havonta néhány eurót számítanak fel, telefonon vagy interneten pedig (természetesen németül vagy angolul) minden tranzakciót el lehet intézni. Magáért a számlanyitáért sem kell feltétlenül a határszélre utazni: érdemes az osztrák anyabankkal rendelkező itteni leánycégek segítségét kérni, de **olyan ausztriai bank is akad, amelynek több magyarországi fiókja van.** A linzi központú Oberbank például Budán és Pesten, továbbá négy nagyobb vidéki városban – Debrecenben, Győrben, Szombathelyen és Kecskeméten – is rendelkezik fiókkal. ●

re fontolgatja vagyonának kimentését, azt most nem hagyományos gazdasági megfontolás, hanem egyértelműen a bizalmatlanság motiválja. Szerencsére eddig legfeljebb szórványosan jutottak efféle elhatározásra az ügyfelek, és többségük magatartását, döntéseit – ahogyan azt az UniCreditnél megfogalmazták – mindmáig nem a kapkodás jellemzi. Csak remélni lehet, hogy a további gazdaságpolitikai döntésekből nem szűrnek le újabb rossz üzeneteket, és a magánvagyonok külföldre menekítése elszigetelt jelenség marad.

FEKETE EMESÉ

ÉV VÉGI DILEMMÁK

Adófaragó

Az idén év végén különösen érdemes kihasználni a nyugdíjcélú megtakarítások adókedvezményét, és nem árt átgondolni a tartós befektetési szerződés adta lehetőségeket sem. Számos dilemma akad.

Ha év vége, akkor célszerű a szokásosnál hosszabb pillantást vetni a pénzügyeinkre – ezt az alapszabályt már évek óta megtanulhatták a befektetők. Ilyenkor, adóspórolási céllal, már korábban is érdemes volt például egy gyors utalást végrehajtani az önkéntes nyugdíjpénztárba, vagy a nyugdíj-előtakarékosági számlára (nyesz). Tavaly az életbiztosításoknak adott egy utolsó löketet az adókedvezmény megszüntetése, az idén pedig főképp a tartós befektetési szerződés (tbsz) beindulása, valamint az önkéntes nyugdíjkasszák és a nyesz kedvezményének jövőre esedékes csökkentése miatt érdemes áttekinteni a helyzetet.

A szokottnál több dilemmát nagyrészt az okozza, hogy a tbsz enyhén szólva is kissé bonyolult konstrukcióra sikeredett. Az odáig tiszta sor, hogy 3 évnvi takarékoskodás után a kamat, illetve árfolyamnyereség-adó csak 10 százalékos (amikor a tbsz megszületett, még úgy volt, hogy 20 helyett, azóta kiderült, hogy jövőre 16 százalékos az adó általános mértéke), 5 éven túl pedig teljes adómentességet élvez a befektető. Komoly fejtörést okozhat viszont a nyesz és a tbsz közötti átjárás kérdése, de akár az is, hogy a már meglévő befektetések miként csatornáztathatók át a tbsz-re.

FONTOS HATÁR. A Figyelő többször és nagy terjedelemben foglalkozott e speciális számla születésének körülményeivel és a szabályozás legapróbb részleteivel, legutóbb címlapsztori keretében (*Hogyan úszszuk meg a kamatadót? – Figyelő, 2010/36. szám*). Noha számos érthetetlen, bosszan-

tó részt azonosítottunk a szabályozásban, a végkövetkeztetés egyértelmű volt: remek dolog, hogy végre adókedvezménnyel ösztönzi az állam a hosszú távú megtakarításokat – és nem csak a kifejezetten nyugdíjcélúakat. Az is világos, hogy az járt a legjobban, aki már az év folyamán a tbsz-re terelte a megtakarításait, hiszen befektetése onnantól kezdve adómentessé vált. Az év vége ettől függetlenül fontos határ. A tbsz-rendszer ugyanis naptári években számol. A kamatkedvezményhez, illetve mentességhez szükséges 3, illetve 5 éves periódus mindig a következő év januárjával indul. Vagyis aki csak jövő januárban köt tbsz-t, egy évet „bukik”, és legkorábban 2015-ben, illetve 2017-ben élvezheti szerződése gyümölcsét.

ILLUSZTRÁCIÓ: DÁNIEL ANDRÁS

Jó hír, hogy a törvényalkotó megteremtette az átjárás lehetőségét a konstrukciók között.

